

Kasvinsuojelusta huolehtiminen maataloudessa

CAP27 -työpaja 4.2.2019

Muistio

Taustaa ja työpajan kulku

Työpajaan osallistui 34 henkilöä, jotka oli kutsuttu pääosin netti-ilmoittautumisten perusteella. Valinnassa pyrittiin mahdollisuuksien mukaan huomioimaan osallistujien taustan monipuolisuus (esim. koti/työpaikan sijainti, ikä, ammatti, taustaorganisaatio). Alussa käydyn esittäytymiskierroksen perusteella osallistujajoukko oli monipuolinen ja kattava. Ulkopuolisten osallistujien lisäksi työpajaa oli ohjaamassa seitsemän maa- ja metsätalousministeriön virkamiestä.

Työpajan aluksi pidettiin yleisesityksiä CAP:ista sekä kasvinsuojelulainsäädännöstä. Tavoitteena oli luoda osallistujille näkemys toisaalta niiden tuomista mahdollisuuksista mutta myös niiden sisältämisestä rajoitteista. Päätaavoitteena työpajan työskentelylle oli löytää tulevaan CAPiin työkaluja, joilla voitaisiin lievittää kapenevan kasvinsuojeluainevalikoiman, lisäysmateriaalien tuonnin kasvun ja ilmastonmuutoksen mukanaan tuomia kasvinsuojelun ja kasvinterveyden ongelmia. Alustusten pohjalta käydyn keskustelun jälkeen osallistujajoukko jaettiin ryhmiin.

Pienryhmätyöskentelyssä osallistujille annettiin mahdollisuus valita kolmesta ryhmästä, joiden teemat olivat peltokasvien kasvinsuojelu, puutarhakasvien kasvinsuojelu sekä ennaltaehkäisevät kasvinsuojelutoimet.

Seuraavassa ryhmäesittelyjen sisällön yhteenveto, jossa eri ryhmissä esiin tulleet asiat on koottu yhteisten teemojen alle.

Yhteenveto esittelyistä:

Eri ryhmissä keskusteltiin varsinaisten CAPin toimien lisäksi myös muusta kasvinsuojelulainsäädännöstä sekä kasvinsuojelun sääntelystä. Suurta huolta aiheutti kasvinsuojeluaineiden valikoiman kapeneminen, joka uhkaa esimerkiksi resistenssien muodostumisen eston kannalta järkevien tehoainesten vaihteluiden toteuttamista. Erityisen suuri ongelma on pienten alojen viljelykasveilla, joilla on testaus- ja hyväksymisprosessin kalleuden vuoksi myös vaikeuksia saada käyttöön uusia aineita. Myös IPM-sääntöjen ja tuettavien kasvinsuojelutoimien rajaukseen toivottiin täsmennystä, samoin eri toimien käyttöön luomutuotannossa. Kasvinsuojelututkimusta pidettiin pääosin toimivana järjestelmänä, mutta toivottiin myös kehittämistoimia, esimerkiksi perustason tutkinnon jo aiemmin suorittaneille mahdollisuus syvennettyyn tutkintoon (esim. erikoiskasvipainotuksella). Kasvihuonepuolella olisi tarvetta kasvinsuojelututkimukselle, esim. torjunnan kynnyksarvojen asettamisessa.

CAP-teemoista ryhmäesittelyissä ylivoimaisesti eniten esille noussut asia oli **viljelykierto**, joka tuli esille jokaisen ryhmän osalta. Sitä pidettiin erityisen tärkeänä asiana kasvinsuojelun ja kasvinterveyden edistämiseksi. Keskusteluissa pohdittiin edistämiskeinoja, jotka olisivat samalla tehokkaita ja riittävän yksinkertaisia. Suuriksi ongelmiksi havaittiin mm. yksinkertaisten ja kaikille kasviryhmille sopivien sääntöjen tekeminen, valvonnan vaikeus sekä lukuisat erikoistapaukset.

Viljelykierron toteuttamistavoiksi tarjottiin mm. bonusjärjestelmää, jossa kaikille kuuluvat perusvaatimukset kuuluisivat ehdollisuuden vaatimuksiin ja monimutkaisempien sekä tehokkaampien kiertojen toteutuksesta maksettaisiin korvausta. Valvonta voitaisiin hoitaa esimerkiksi monitoroinnin keinoin. Viljelykierron edistämässä neuvonnan rooli nähtiin tärkeänä, samoin tilojen välisen peltolohkojen vaihdon tekeminen nykyistä helpommaksi. Esille nousi myös kierron toteuttaminen aluetasolla, esim. useamman tilan kokonaisuutena.

Maan kasvukunnon parantaminen nähtiin tärkeänä asiana myös kasvinsuojelun näkökulmasta. Tähän ovat keinoja aiemmin mainitun viljelykierron lisäksi esimerkiksi maan rakenteen parantaminen, kuivatus, pellon pinnan muotoilu ja salaojien huuhtelu. Edistämiskeinoiksi ehdotettiin mm. investointitukia ja neuvontaa.

Vaihtoehtoisten kasvinsuojelumenetelmien toimivuudesta ja kehittämistarpeista keskusteltiin eri ryhmissä. Nykyisellä kaudella käytössä olevassa ympäristökorvauksen puutarhatoimenpiteessä on ollut valittavissa erilaisia biologisia torjuntamenetelmiä (mm. torjuntaeliöt ja mikrobivalmisteet) sekä mekaanisia keinoja (mm. hyönteisverkot ja haraus), peltokasvipuolella vastaavaa toimenpidettä ei ole ollut. Osaa puutarhakasvien toimista pidettiin pääosin onnistuneina, esimerkiksi harmaahomeen torjunta mehiläislevitteisellä biologisella valmisteella nostettiin esiin hyvänä menetelmänä, jossa tosin on omat onnistumisriskinsä. Esimerkkinä epäonnistuneesta menetelmästä mainittiin rikkakasvien haraus, joka ei nykymuodossaan toimi. Lisäksi järjestelmä on ollut monimutkainen, sen ovat valinneet vain harvat tilat ja valvonnoissa on löytynyt paljon sanktioitavia virheitä. **Vaihtoehtoisten menetelmien käytön** jatkamista puutarhakasveilla pidettiin kuitenkin toivottavana, kunhan edellä mainitut ongelmat korjataan. Toimenpiteen laajentaminen myös peltokasvipuolelle nähtiin mahdollisena ja toivottavana, jos riittävä määrä sopivia torjuntamenetelmiä ja yksinkertainen toteutustapa löytyy.

Muina kehitettävänä toimenpiteinä nähtiin mm. **saneerauskasvien käyttö** (käyttökohteiden laajenus nykyisestä), **orgaanisten katteiden** kuten biohajoavien kalvojen käytön lisääminen sekä **pölytäjien käyttöä ja niiden suojelua** edistävät toimet.

Tutkimuksen, neuvonnan, oppilaitosten, yritysten, viljelijöiden ja hallinnon **yhteistyön tiivistämisellä ja tiedonvaihdon lisäämisellä** nähtiin suuri merkitys kasvinsuojelun ja kasvinterveyden edistämistyössä myös tulevan CAPin puitteissa. Tutkimustietoa kasvintuhoojista ja kasvinterveyteen liittyvistä vaikutuksista tulisi saada lisää, ja sen siirtämiseen neuvojen ja edelleen viljelijöiden käyttöön tulee panostaa. Esimerkiksi kasvinjalostus, biotekniikan keinot, kasvintuhoojaennusteet ja –seuranta sekä torjuntamenetelmien kehittäminen nostettiin esille. Kotimaisten lähteiden lisäksi tulee esimerkiksi neuvojille olla saatavilla viimeisin kansainvälinen tieto. Viljelijät kaipaavat myös entistäkin enemmän tietoa kasvintuhoojien tunnistamisesta ja niiden leviämisen estämisestä. Hyvänä mallina koko tuotantoketjun tiedonkeruussa ja jakamisessa mainittiin Luken kehittämä KasKas-malli, ja tämän tyyppiseen toimintaan tulisi panostaa myös tulevassa CAPissa.

Suurena mahdollisuutena nähtiin nopeasti kehittyvien **teknisten laitteiden ja apuvälineiden käyttö**, johon tulisi varautua myös CAPin suunnittelussa. Viljelijöitä tulisi kannustaa kasvinsuojelua helpottavien ja tehostavien välineiden hankintaan sekä niiden tehokkaan käytön oppimiseen. Esimerkkejä näistä ovat mm. tehokkaammat ja tarkemmat ruiskut sekä muut levityslaitteet, droonit, kasvintuhoojien tekniset seurantalaitteet sekä mekaaniset kasvintuhoojien torjuntalaitteet. Valmistelussa tulee huomioida se, että tekninen kehitys saattaa rahoituskauden aikana edetä pitkällekin.

Työpajan lopuksi käytiin käsitellyistä aiheista lyhyt yleiskeskustelu. Ennen tilaisuuden päättymistä osallistujat äänestivät seinälle nostetuista toimenpide-ehdotuksista mielestään tärkeimpiä. Äänestyksessä ylivoimaiseksi nousi viljelykierron edistäminen, seuraavaksi eniten ääniä saivat maaperän kasvukunnon edistäminen, uuden teknologian kannustimien lisääminen, koulutus ja neuvonta kasvintuhoojien tarkkailuun ja tunnistukseen, lajikevalinnan ja jalostuksen lisääminen CAP-kokonaisuuteen, tulevaisuuden osajien kasvatus ja yhteistyö (tutkimus/neuvonta/oppilaitos/viljelijä/viranomainen), saneerauskasvien sekä alus/kerääjäkasvien käytön lisääminen, mehiläis/pölyttäjätoimenpiteet sekä erilaisten katteiden ja verkkojen käytön lisääminen.